

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1933

ΑΡΙΘ. 38

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

Μετά την επιβεβλημένην ἀπὸ τῶν σχολικῶν ἐργασιῶν θερινὴν ἀνάπαυλαν διδασκάλων καὶ μαθητῶν ὁ μὴν, τὸν ὁποῖον διανύομεν, σημειοῖ τὸ τέρας τῶν διακοπῶν καὶ τὴν ἔναρξιν τῶν πνευματικῶν ἀγώνων τοῦ νέου ἐκπαιδευτικοῦ ἔτους, γονεῖς δὲ καὶ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ κατέχονται ὑπὸ τῆς προπαρασκευαστικῆς τῶν καθηκόντων τῶν μερίμνης, οἱ μὲν ὅπως ἐφοδιάσουν τὰ τέκνα τῶν διὰ τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν μαθημάτων τῶν, οἱ δὲ ὅπως καταρτίσωσι τὰ διδακτικά τῶν προγράμματα καὶ συντονίσωσι τὴν διδασκαλίαν πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νέου διδακτικοῦ ἔτους, καὶ ἡ μαθητιῶσα γενεὰ ὅπως περισυλλεγῇ πνευματικῶς, ἵνα συγκεντρώσῃ τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὰς ἐξορμήσεις πρὸς τὰς ἀνωτέρας βαθμίδας τῆς ἐκπαιδευτικῆς κλίμακος.

Εἰς τὸν ἐναρκτήριον τοῦτον πνευματικὸν ὄργανισμὸν ἤλθεν ἐπικαίρως νὰ δώσῃ ἔννοιαν καὶ πνοὴν καὶ κατεύθυνσιν τὴν πρέπουσαν μίᾳ ἐγκύκλιος τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργοῦ πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς. Ὁ κ. ὑπουργὸς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ἐθεώρησε προσήκον νὰ ὑπομνήσῃ εἰς τοὺς διδασκάλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ πολιτεία ἔχει ἐμπιστευθῆ τὴν παιδείαν τῶν τέκνων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὴν περιλαμβάνουσαν οὐχὶ μόνον τὴν παιδείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν μόρφωσιν, αὐτὴν πρὸ παντός, τὸν σκοπὸν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῶν ἔργου καὶ νὰ χαραξῇ ἐν ἀδραΐς, ἀλλὰ κυρίαις γραμμαῖς, τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποστολῆς τοῦ διδασκάλου. Τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου ἐχαρακτήρισεν ἡ ὑπουργικὴ ἐγκύκλιος ὡς «μέγα καὶ ὑψηλὸν» ὅχι τόσον διότι πορίζει γνώσεις εἰς τὸν νοῦν τῶν διδασκομένων, ὅσον διότι ἀποσκοπεῖ κυρίως εἰς τὴν ἠθικὴν, τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς μαθητιώσης γενεᾶς.

Γνώσεις τῶν πραγμάτων δύναται ν' ἀποκομίσῃ ὁ παῖς ὀθενδήποτε καὶ ὀπωσδήποτε, ἔστω καὶ ἄνευ συστήματος καὶ μεθόδου· τὸν ἄνθρωπον ὅμως δὲν ἐνδιαφέρει κυρίως τὸ τί, τὸ στατικὸν καὶ ὑπάρχον, ἀλλὰ τὸ πῶς καὶ τὸ δέον, ὅχι κυρίως τὰ πράγματα καθ' ἑαυτά, ἀλλ' ἡ ἀξία καὶ ἡ δεοντολογία τοῦ εἶναι. Μόνον ὅταν τὸν ἐνδιαφέρῃ ἡ ἀξία καὶ προσαρμόζῃται πρὸς τὸ δέον, ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἄνθρωπος.

Τοῦ σχολείου ὁ προορισμὸς εἶνε διττός: ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν μαθητῶν διὰ τῶν χρησίμων γνώσεων κατὰ τρόπον συστηματικὸν καὶ μεθοδικὸν πρὸς προσανατολισμὸν τῶν νέων πρὸς τὴν πραγματικὴν ζωὴν, ἡ διανοητικὴ δὴλον ὅτι ἀνάπτυξις, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διάπλασις τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἤθους, ἡ διαμόρφωσις ἐν τῷ παιδί χαρακτήρος χρηστοῦ, ὁ ἐφοδιασμὸς αὐτοῦ διὰ συναισθημάτων εὐγενῶν καὶ ὑψηλῶν, ἀνταξίων τοῦ ὑψηλοῦ τοῦ ἀνθρώπου προορισμοῦ.

Τὸ δεύτερον ὅμως τοῦτο, τὸ καὶ σπουδαιότερον, ἀπαιτεῖ διδασκάλους ἐμφορομένους ἀγάπης εἰλικρινοῦς πρὸς τὸ παιδίον καὶ ὑψίστου πρὸς αὐτὸ ἐνδιαφέροντος, τρέφοντας ἰδανικὰ ὑψηλά, βαθύτατα συναισθανομένους καὶ ἐκτιμώντας τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, ἔχοντας πλήρη γνῶσιν τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ καὶ τῶν παραγόντων, δι' ὧν ὁ νέος ἐφοδιαζόμενος θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποτελέσῃ παράγοντα ὁλονὲν ὑψηλοτέρου πολιτισμοῦ διὰ τὸν λαόν, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ μέλος. Καὶ δὲν ὑπάρχει μὲν ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος ἔχει βαθεῖαν τὴν συναίσθησιν τῆς σπουδαιοτάτης ἐν τῷ ἔθνει ἀποστολῆς του, καθ' ὅσον εἰς αὐτὸν εἶνε ἐμπεπιστευμένον τὸ μέλλον τῶν ἑλληνικῶν γενεῶν καὶ αὐτοὶ εἶνε οἱ οἰκοδόμοι τοῦ ἑλληνικοῦ οἰκοδομήματος ἐν τῷ παγκοσμίῳ συγκροτήματι τῶν ἐθνῶν, καὶ ὅτι ἔχει συνειδησιν τῶν μεγάλων καὶ ἱερῶν ἰδανικῶν διὰ τῶν

ὁποίων σφυρηλατοῦνται οἱ μεγάλοι χαρακτήρες, ἀλλ' ἐφ' ὅσον εἶνε ἀπὸ πολλοῦ γνωστὸν ὅτι τὰ καινὰ δαιμόνια τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου εἰσώρμησαν διὰ τῆς γνωστῆς προπαγάνδας καὶ εἰς τὰς τάξεις τῶν διδασκάλων, ἢ δ' ἀκρισία καὶ ἡ ἐπιπολαιότης πολλῶν ἐξ αὐτῶν τοὺς παρασύρει πρὸς τὰ λεγόμενα «ἀριστέρα», μία ὑπόμνησις, ὁποία ἡ τῆς περὶ ἧς ἀνωτέρω ὁ λόγος ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου, οὐ μόνον δὲν εἶνε περιττή, ἀλλὰ μάλιστα καὶ λίαν ἐπίκαιρος.

Ἰδιαζόντως αἱ στῆλαι αὗται αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ τονίσουν πρὸ παντὸς τὸν θρησκευτικὸν παράγοντα ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει, διότι ἐξ αὐτοῦ κυρίως τονοῦται ὁ παράγων ὁ ἠθικὸς καὶ ὁ παράγων τοῦ πατριωτισμοῦ. Νέος ἄθρησκος οὐδέποτε δύναται ν' ἀποβῇ ἠθικὴ προσωπικότης, οὐδὲ νὰ αἰσθανθῇ γνησίαν πρὸς τὸ ἔθνος του ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν. Διὰ τοῦτο τὰ ἔθνη, ὅπου ἡ παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη καλλιεργεῖται καὶ προάγεται ἐπὶ τῶν βάσεων τοῦ ψυχολογικοῦ πειράματος, ἔδωκαν, μάλιστα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, μεγίστην προσοχὴν εἰς τὸν θρησκευτικὸν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει παράγοντα, καὶ δὴ μέχρι τοσούτου, ὥστε αὐτοὶ οὗτοι οἱ πανεπιστημιακοὶ καθηγηταὶ τῶν παιδαγωγικῶν νὰ διδάσκωσιν αὐτοπροσώπως τὰ θρησκευτικὰ ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολείοις. Δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶμεν ὑπερβολικοὶ δισχυριζόμενοι, ὅτι ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν θὰ ἔπρεπε νὰ κατέχη τὴν πρώτην θέσιν διὰ τὸν μέγαν καὶ πολυτιμότερον μορφωτικὸν καὶ τὸν ἀφθονώτατον ἀνθρωπιστικὸν πλοῦτόν των. Διὰ πάντων τῶν λοιπῶν μαθημάτων πραγματοποιεῖται πορισμὸς σχετικῶν μόνων γνώσεων, αἱ ἔννοιαι δὲ τῆς γνώσεως καὶ τῆς σχετικότητος δὲν εἶνε ἐκεῖναι δι' ὧν κυρίως ὁ ἀνθρώπος διαπλάσσεται. Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔχει σκοπὸν, ὕψιστον τέλος, σκοπὸν ἐνσαρκοῦντα ἀνωτάτην ἀξίαν, μόνη δ' ἡ θρησκευτικὴ διαπαιδαγώγησις δύναται νὰ θρέψῃ εἰς τὰς ἀπλᾶς ψυχὰς τὸ ἰδανικὸν τοῦτο καὶ μόνον αὐτὴ εἶνε ἰκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἔφεσιν ὅπως ὁ νέος, δι' ὄλων τῶν σταδίων τῆς ἡλικίας του, φαίνεται καὶ γίνηται ἀντάξιος τοῦ ἐπιδιωκομένου ἰδανικοῦ. Εἰς ἐποχὴν δέ, κατὰ τὴν ὁποίαν τόση προσοχὴ πανταχοῦ στρέφεται πρὸς τὸ παιδίον, πρὸς τὴν νεανι-

κὴν ἡλικίαν, θὰ ἦτο οὐ μόνον ἀντιπροοδευτικόν, ἀλλὰ καὶ ἀνιστόρητον, ἢ, —ἀκριβέστερον καὶ πραγματικώτερον—, ἀντιφατικὸν πρὸς αὐτὴν τὴν πρᾶξιν τῆς ἰδικῆς μας ἱστορίας, νὰ μὴ στρέφωμεν ὅλως ἰδιαιτέραν προσοχὴν πρὸς τὴν ἀνήλικον ἐτι Ἑλλάδα, ἣτις αὐριον θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἐνήλικον ἐλληνικὸν ἔθνος.

ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΕΡΓΑΤΑΙ

Ὁ θερισμὸς ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον ἀκόμη νὰ εἶναι «πολύς», καὶ οἱ ἐργάται, δυστυχῶς, δὲν ἔπαυσαν νὰ εἶναι ἀκόμη «ὀλίγοι», ἐλάχιστοι ἀπέναντι τῆς ἀνάγκης, τὴν ὁποίαν παρουσιάζουσιν αἱ περιστάσεις αἱ σημεριναί. Τὸ ζήτημα τεθὲν ἦδη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας ἐνώπιον τῶν πρώτων Μαθητῶν Του, ἐξηκολούθησε ν' ἀπασχολῇ πάντοτε τοὺς πιστοὺς καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τῆς μέχρι τοῦδε πολυκυμάντου ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν σήμερον ἀπασχολεῖ σοβαρῶς τὸ ζήτημα τοῦτο. Εἰς τὴν σκέψιν μάλιστα ταύτην ἐνισχυόμεθα τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσα κατὰ τοὺς τελευταίους τοῦτους χρόνους καὶ οἱ ἐπὶ μέρους ποιμένες καὶ τὰ διοικοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν Σώματα ἐπανειλημμένως ἐπέδειξαν ὅτι ἔχουσι πληρῆς τὴν συναίσθησιν τῆς τοιαύτης ἀνάγκης καὶ πλείστας ὅσας ἀφορμὰς ἔδωκαν πιστοποιούσας ὅτι παρῆλθε πλέον ἀνεπιστηπτὴ ἡ ἐποχὴ ἐκεῖνη, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὴν χώραν ταύτην τοῦ φωτός καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὁ ἄμβων εἶχε τελείως σιγήσει, τὰ τέκνα τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ ἀφίνοντο ἐντελῶς ἀκατήχητα, οἱ κήρυκες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἔθεωροῦντο ὡς ἐπικίνδυνοι ἀντίπαλοι τῶν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κρατούντων καὶ ὡς σπουδαῖον γεγονός ἐχαιρετίζετο τὸ ὅτι οὗτος ἡ ἐκεῖνος ὁ ἐπίσκοπος ἐβοήθησε ἢ καὶ ἀπλῶς ἐπέτρεψε τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του ἐξάπλωσιν τοῦ θεοῦ κηρύγματος, τὸ ὅποιον μετὰ μυρίων βασάνων καὶ κόπων κατώρθουν οἱ πρὸ πενηκονταετίας πρῶτοι τοῦ Λόγου σκαπανεῖς νὰ καταδείξουν ὡς ἀκίνδυνον εἰς ἐκείνους ἀκριβῶς, οἱ ὁποῖοι, ἔνεκα τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς των, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον ἐν τούτῳ προπορευθῇ. Οἱ παλαιοὶ τόμοι τῆς «Ἀναπλάσεως», τοὺς ὁποίους εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ διεξέλθωμεν ἐσχάτως, μαρτυροῦν τὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ μία σύγκρισις τῶν τότε συμβάντων πρὸς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν αἰσιοδοξίαν καὶ εἰς τὸν μᾶλλον ἀπαισιόδοξον παρατηρητὴν τῆς ἰδικῆς μας πραγματικότητος. Ἡ πείρα δὲ ἀκριβῶς τοῦ παρελθόντος ἀποδεικνύει ὅτι καμμία ἀπολύτως ἠθικὴ δύναμις δὲν κατεβλήθη εἰς μάτην καί, ἐὰν κρίνῃ τις ἀπὸ τὴν θαυμασίαν ἀνθησιν, τὴν ὁποίαν σήμερον παρουσιάζει τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀπὸ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὴν ἐπιβολήν, ἣν ὁσημέραι βαθμηδὸν αὐξοῦσαν ἀποκτᾷ τὸ ἔργον τῆς «Ζωῆς», ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ἐξάπλωσιν τῶν ἀγαθοεργῶν καὶ πνευ-

ματικούς σκοπούς επιδιωκουσῶν ὁργανώσεων, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ λαός μας ἐξακολουθεῖ νὰ διψᾷ διὰ τὴν σωτηρίαν, ὅτι ὑπάρχουν πιστοὶ ἔτοιμοι νὰ ἐργασθοῦν ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὅτι δὲν χρειάζεται τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ μίαν εὐκαιρίαν ἀνακαλύψεως καὶ συστηματοποιήσεως τῶν λανθανουσῶν τούτων δυνάμεων, διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅτι ματαίως πανηγυρίζουν ὅσοι ἐπιχείρουν διὰ τὴν θρυλουμένην ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς μάλιστα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία διὰ τούτου ἡ δι' ἐκείνου τοῦ μέτρου ἀποδεικνύει ὅτι ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς δημιουργίας καὶ τῆς διοργανώσεως τῶν στελεχῶν τῆς, ἡ ὑποχρέωσις παντός πιστοῦ καθίσταται ἔτι σοβαρότερα, ὅπως δώσῃ ὅ,τι ἔχει διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σχεδίου τούτου, ἀνεξαρτήτως τῶν προσωπικῶν του ἀπόψεων καὶ ἀντιλήψεων καὶ μακρὰν πάσης ἀπαισιοδόξου προκαταλήψεως παραλυσῆς πράγματι καὶ τὰς μάλλον δημοθυγμὰς δυνάμεις Εὐτυχῶς παρ' ἡμῖν ταῖς ὀρθοδόξοις οὐδέποτε ἐκράτησεν ἡ ξένη ἐκείνη καὶ ἀντιχριστιανικὴ ἀρχὴ τῆς δεσμεύσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ πάντοτε εἰς τοὺς ὀρθῶς πιστεύοντας ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐργασθῶσιν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Ἐκκλησίας τῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὠραίων τῶν χριστιανικῶν σκοπῶν. Συνεπεία δ' ἀκριβῶς τοῦ συστήματος τούτου πᾶς ἐργαζόμενος πιστὸς ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ πρόβου τῆς πραγματώσεως τοῦ ἰδανικοῦ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον πάντοτε ὅρον νὰ ἐργασθῇ καὶ αὐτὸς πρὸς τοῦτο πραγματικῶς. Ἄλλ' ἐνῶ τὸ προνόμιον τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ πληροῖ ἐνθουσιασμοῦ τῶν πιστῶν τὴν παράταξιν καὶ ἀθρόαν νὰ προκαλῇ τὴν αὐτόκλητον εἰς τὸν ἀγῶνα προσέλευσίν των, συμβαίνει ἐνίοτε νὰ προξενῇ τόσον ὑπερκριτικὴν διάθεσιν, ὥστε νὰ μὴ δημιουργῇ παρὰ ἀρνητὰς ἐτόιμους ν' ἀποδοκιμάσουν κάθε ἄλλην ἐργασίαν, χωρὶς οἱ ἴδιοι νὰ θέλωσιν οὐδὲ ἄκρω δακτύλῳ νὰ κινήσωσι τὰ κείμενα τυχὸν κακῶς. Μία δὲ τοιαύτη ψυχολογία, ἰσοδυναμοῦσα πρὸς πλήρη νέκρωσιν τῶν νοημονεστέρων ἴσως στοιχείων τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, συντελεῖ οὐχὶ σπανίως καὶ εἰς τὴν παράλυσιν τῶν ἤδη ἐν δράσει τεθειμένων δυνάμεων, ὅταν αὗται δὲν ἔχουν καὶ τὴν ἐτοιμότητα νὰ ἐκτιμῶσι κατ' ἀξίαν τὴν τοιαύτην κριτικὴν.

Καὶ ὅμως ὁ καιρὸς ἐπείγει, αἱ ἀνάγκαι σπεύδουσιν, ἡ καρποφορία κινδυνεύει νὰ καταστραφῇ, ἐὰν ἐγκαίρως δὲν μορφωθῶσιν οἱ ἐργάται καὶ δὲν συσπειρωθῶσι περὶ τὴν μίαν σημασίαν τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ δὲν καταθέσωσιν ἕκαστος ὅ,τι ἔχει χάριν τοῦ κοινοῦ σωτηρίου ἀγῶνος.

Εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ὑπάρχουν καὶ αἱ ἀνθρώπινοι ἀδυναμίαι. Εἶναι δυνατόν ν' ἀπογοητεύῃ καὶ τινων περισσότερον ὑπευθύνων ἢ συμπεριφορᾶ. Εἶναι δυνατόν καὶ τὰ παραδείγματα τῆς αὐτοθυσίας νὰ μὴ εἶναι τόσον ἀφθονα ἐκεῖ ὅπου θὰ τα ἀνέμενεν ὁ καθείς. Ὅλα αὐτὰ δυνατόν νὰ εἶναι ἀληθῆ. Ἄλλὰ τὸ καθήκον τῆς ἐργασίας διὰ κάθε πιστὸν ἐξακολουθεῖ νὰ γίνετο περισσότερον γιγάντιον ἀκριβῶς ὅσον περισσότερον αὐτὸς αἰσθάνεται ὅτι σπανίζουν αἱ ἐ-

νεργοῦσαι ἀποτελεσματικῶς χριστιανικαὶ δυνάμεις. Κανεὶς δὲν δικαιούται νὰ ρίψῃ τὴν ἀσπίδα εἰς τὸν καιρὸν τῆς μάχης, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι καὶ ἄλλοι τὴν ἔσρωσαν ἤδη πρὸ αὐτοῦ. Ἐκαστος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν τιμὴν τὴν ἰδικὴν του, καὶ ζήτημα τιμῆς εἶναι ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ζήτημα τιμῆς ἀπέναντι Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος προσέφερεν Ἐαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ζήτημα τιμῆς ἀπέναντι τῆς παρακαταθήκης τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου, τὴν ὁποίαν ἔνεπιστετεύθη εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν, ζήτημα τιμῆς ἀπέναντι τῆς Ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μας ἀφήσῃ νὰ ἡσυχάσωμεν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἀκόμη ἀνθρώποι, οἱ ὁποῖοι δὲν εὗρον τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

[3]

6. Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν Θηβῶν καὶ μέρους τῆς Ἐπισκοπῆς Ταλαντίου, ὑποκειμένης τῇ Μητροπόλει Ἀθηνῶν διὰ τοῦ δ)τος τοῦ 1833 ἐγένετο ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν τίτλον Βοιωτίας, διὰ δὲ τοῦ Σ' νόμου ὠνομάσθη ἐπισκοπὴ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἀνακηρυχθεῖσα ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ 1922 Μητρόπολις.

- 1) Παῖσιος, ὁ ἀπὸ Μητροπολίτου Σάμου (†1849).
- 2) Ἀβράμιος Ἀναργύρου 1852—1857.
- 3) Δοσίθεος Ἀσημακίδης 1858—1887.
- 4) Γερόνυμος Βλαχάκης 1901—1909.
- 5) Συνέσιος Φιλιππίδης 1912—

7. Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπαναστάσεως ἀπετελεῖτο ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ζαργάτας καὶ ἀπὸ τὰς Ἐπισκοπὰς Ἀνδρουβίτσης, Λαγίας, Μαΐνης, Πλάτσης καὶ Μηλέας, ὑποκειμένας τῇ Μητροπόλει Μονεμβασίας.

Διὰ τοῦ δ)τος τοῦ 1833 ἰδρύθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς νῦν Μητροπόλεως αἱ ἐξῆς προσωριναὶ ἐπισκοπαί. 1) Ἐπισκοπὴ Γυθείου ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας πλὴν τῆς ἐπισκοπῆς Λαγίας.

2) Ἐπισκοπὴ Ἀσίνης ἀποτελουμένη ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς Λαγίας τῆς ἐπαρχίας Γυθείου καὶ τῆς κόμης Κολοκυνθίας.

3) Ἐπισκοπὴ Οἰτύλου ἐκ τῆς Ἐπισκοπῆς Μαΐνης τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας.

4) Ἐπισκοπὴ Ζυγοῦ ἐκ τῶν Ἐπισκοπῶν, τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, Πλάτσης καὶ Μηλέας καὶ

5) Καρδαμύλης ἐκ τῶν Ἐπισκοπῶν Ἀδρουβίτσης καὶ Ζαργάτας τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου.

Τῷ 1842, ἀποθανόντος τοῦ ἐπισκόπου Γυθείου, ἡ ἐπισκοπὴ αὐτὴ προσετέθη τῇ Λακεδαιμονίας, διὰ δὲ τοῦ δ)τος τῆς 16 Δεκεμβρίου 1841 αἱ ἐπισκοπαὶ Οἰτύλου καὶ Ζυγοῦ προσετέθησαν καὶ αὗται τῇ Λακεδαιμονίας. Διὰ τοῦ Σ' νόμου ἰδρύθησαν δύο Ἐπισκοπαὶ 1) Γυθείου καὶ 2) Οἰτύλου ἐκ τῶν ὁμωνύμων

ἐπαρχιών, ἀπὸ δὲ τοῦ δ)τος τοῦ 1900 ἠνώθησαν αὐταὶ εἰς μίαν Ἐπισκοπὴν Γυθείου καὶ Οἰτύλου. Κατὰ τὸ ἔτος 1922 διὰ τοῦ νόμου 2891 ἀνεκηρύχθη Μητρόπολις.

α) Ἐπίσκοποι Γυθείου

1) Κύριλλος, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Καρυνουπόλεως 1833—1842.

2) Ἰερόθεος Ἀθανασόπουλος 1852—1859.

3) Ἰωσήφ Κωνσταντινίδης 1859—1860,

4) Παρθένιος Χρυσικάκης 1869—1885.

5) Παρθένιος Δημητρόπουλος 1901—1913

6) Διονύσιος Δάφνος 1914—

β) Ἐπίσκοποι Οἰτύλου.

1) Ἰωσήφ, ὁ ἐπίσκοπος Μείνης (Οἰτύλου) 1825—περὶ 1841.

2) Προκόπιος Γαγούλας, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου πρῶην Ἀνδρουβίτης 1852—1868.

3) Προκόπιος Μεγισσαρόπουλος 1868—1887.

γ) Ἐπίσκοποι Ἀσίνης.

Μακάριος, ὁ Ἐπίσκοπος Λαγίας (Ἀσίνης) — (1852).

δ) Ἐπίσκοποι Ζυγοῦ.

Ἄνθιμος, ὁ Ἐπίσκοπος Πλάτης (Ζυγοῦ) 1825—1836.

ε) Ἐπίσκοποι Καρδαμύλης.

Ἰωαννίκιος, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Μηλέας 1833—1834.

8. Μητρόπολις Ἡλείας.

Ἀπετέλει κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τὴν Μητρόπολιν Ὡλένης. Τῷ 1833 ἐγένετο ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡλείας, μετετέθη δ' εἰς ταύτην ὁ Δαμαλῶν Ἰωανᾶς, ὅστις μετὰ ἑξάμηνον παρητήθη. Τῷ 1852 συνελθὼν ἐπὶ τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Πατρῶν, τῷ δὲ 1900 ἀνασυνέστη αὐτὸς ὡς Ἐπισκοπὴ. Ἀπὸ τοῦ 1922 Μητρόπολις.

1) Ἰωανᾶς, ὁ ἀπὸ Ἐπισκόπου Δαμαλῶν 1833.

2) Δαμασκηνὸς Σπηλιωτόπουλος 1901—1917.

3) Ἀντώνιος Πολίτης 1922—

(Συνεχίζεται)

I. Σ. ΜΠΟΥΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἀποκαλυπτήρια.

Ὅσονδύποτε καὶ ἂν ἐγνωρίζομεν τὰς συνθήκας τῆς γενέσεως τοῦ λεγομένου παλαιοημερολογισμοῦ καὶ τὰ ἐλατήρια τῶν προσπαθειῶν τῆς συντηρήσεώς του, τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ κατ' αὐτὰς ἐκδοθέντος βιβλίου τοῦ τέως παλαιοημερολόγιου ἱεροδιακόνου Ἀγαθαγγέλου Κολέτσα ἔρχονται νὰ ἐπισημοποιήσωσιν ἐπὶ τὸ ἐμφανέστερον τὰ ἔργα καὶ τὰς ἡμέρας τῶν ἐπιτηδείων ἡγετῶν τῆς ἀστείας ταύτης κινήσεως. Τὸ βιβλίον ἐγράφη «διὰ νὰ γνωσθῇ ἡ πραγματικότης», ὡς λέγει ὁ τίτλος του, καὶ πραγματεύεται περὶ

«τῆς ἀνηκούσιου ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου», εἰς σελίδας δὲ 24 ἐκθέτει «πῶς ἐνεφανίσθη ὁ παλαιοημερολογισμὸς, πῶς διεμορφώθη, ποῖοι οἱ σημερινοὶ ἰθύντορες τοῦ ἀγῶνος καὶ πόσοι οἱ ὁπαδοὶ των καὶ εἰς τί ἀποβλέπουσι, καὶ ποία ἡ διδασκαλία των». Δέκα, λοιπόν, ἀπλοῦ ἄνθρωποι ἔψωσαν τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας καὶ ἀνυπακοῆς ἐξ ἐλατηρίων ἡκιστα θρησκευτικῶν, ἀλλὰ μόνον πολιτικῶν καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν ὄλικων ὠφελιμάτων. Ὅπισθεν τῶν ἀποτελεσάντων ἴδιον σωματεῖον ἀνθρώπων τούτων ἐνεφανίσθησαν ἄθλιοι τινες ἀγιορεῖται μοναχοὶ ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν «διαβόητον ἀμόρφωτον ρωμᾶνον μοναχὸν Ἀρσένιον Κοιτᾶ», τὸν ὁποῖον ὅμως ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος ἔτους ἔχουν ἀποκηρύξει «διότι ἐπεισθήσαν ἀκραδάντως ὅτι τοὺς ἐξεμεταλλεύετο ἀνευθυνιάτως». Οὕτω, κατὰ τὰς ὑπ' ὄψιν ὑπευθύνους ἀποκαλύψεις, ὁ παλαιοημερολογισμὸς ἀνήχθη εἰς ἐπιχειρήσιν, διότι ἐχρησιμοποιήθη πρὸς «ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐργολαβικῶν, ἐμπορικῶν καὶ καπνεμπορικῶν ἐργασιῶν» τῶν μετόχων. Διότι ἔπρεπε νὰ ἀνεγερθοῦν ἐκκλησίαι, καὶ κατασκευασθοῦν εἰκόνας κτλ. καὶ νὰ ἀποκτήσῃ οἱ ἐκμεταλλευταὶ τῶν παλαιοημερολογιῶν τῆς ἀκτιῆμονες μοναχοὶ ἰδιοκτῆτους οἰκίας πολλῶν ἑκατομμύριων χιλιάδων δραχμῶν, ὡς ἀναφέρει ὀνομαστὶ καὶ μετὰ λεπτομερειῶν ὁ συγγραφεὺς. Ἄλλ' ὁ «μὲ τὸν μαιδῦαν τοῦ δῆθεν ἐνδιαφέροντος ὑπερ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας» συμφεροντολογικὸς σκοπὸς τῶν ἡμερολογιῶν, ἀναγαγόντων τὸν παλαιοημερολογισμὸν εἰς «ἐντεχρον προεσχεδιασμένην ἐπιχειρήσιν» ἔχουσαν ὡς κάλυμμα τὴν μεταρρυθμίσιν τοῦ ἡμερολογίου, εἶνε συγχρότως καὶ πολιτικὸς, εἶνε δὲ γνωστὴ ἡ ὀργάνωσις των εἰς πολιτικὸν κόμμα, δι' οὗ ἐξησφαλίθη θέσις ἐν τῷ συνδυασμῷ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν ἡγετῆν τούτου πολιτικόν. Ὁ συγγραφεὺς, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἀποδεικνύει δι' ἀριθμῶν εἰργωτῶν ὅτι «καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα οἱ παλαιοημερολογίται δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 50—60 χιλιάδας ψυχῶν», καὶ ὅτι ἐγένοντο παραίτιοι τραγικῶν οἰκογενειακῶν δραμάτων καὶ τρομερᾶς διαστροφῆς τῆς θρησκείας, διότι «ὁ οἰκογενειακὸς βίος πλείστων ὄσων οἰκογενειῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ἐφίσταται ἐκ μέρους τῶν ἐκμεταλλευτῶν τὰ πάνδεινα» δι' ἀπώλειας τῆς οἰκογενειακῆς εἰρήνης, «σὺζύγοι ἀπηνήθησαν τοὺς συζύγους των», «κόραι ἀγναὶ ἀνεπέτασαν τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας», «κυρίαί.. ὑπήκουσαν εἰς ὑποδείξεις ἀστοχειωτῶν μοναχῶν» διὰ γραπτῶν ἐξομολογήσεων, «ἐγέμισεν ὁ Πειραιεὺς καὶ αἱ Ἀθηναὶ ἀπὸ μοναχᾶς σεληριαζομένας καὶ ὑπόπτου προελεύσεως..», «τὰς ἐν γάμῳ γυναῖκας ἀποχωρίζουν τῶν συζύγων των» κλ. ἐξ ἄλλου «ἀναμυρῶνουν τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας βαπτίζόμενα νήπια», εἰς τὰ κενὰ μυροδοχεῖα χύνουν ἔλαιον καὶ δι' αὐτοῦ χρίουν τὰ νεοβάπτιστα βρέφη, καὶ ἄλλα ἔτι χειρότερα διαπράττουν εἰς μνηστεισμὸν τῶν ἱερωτάτων. Ὁ συγγραφεὺς προκαλεῖ νὰ καλέσῃ αὐτὸν ὁ κ. πρωθυπουργὸς ὅπως ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀντιπροσώπων τῶν παλαιοημερολογιῶν καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐκθέσῃ διὰ ζώσης «τὰ παλαιοημερολογικὰ αἴσχη, εἶμαι

δὲ—ἐπιλέγει—ἀπολύτως βέβαιος, ὅτι, μετὰ τὸ πέρασ τῆς διαλογικῆς ἐνώπιόν σας μετ' αὐτῶν συζητήσεως τὸ κατάγωγιον τῶν ἡμερολατρῶν θ' ἀνήκει πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ οὕτω θὰ εἶρη τὴν ἡσυχίαν του ὁ δόσμοιρος ἀπλοῖκός χριστιανός.»

Ἡ βλασφημία.

Μεγάλην ἢ Ἐκκλησίαν ἠσθάνθη ἀνακούφισιν ἐκ τῆς πράξεως τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, δι' ἧς ἐφεξῆς ἡ βλασφημία τῶν δόσιων καὶ ἱερῶν ἐπὶ τοῦ νόμου θὰ θεωρῆται καὶ θὰ τιμωρῆται ὡς πλημμέλημα, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ὡς ἀπλοῦν πταίσμα θεωρουμένη ἐτιμωρεῖτο κατὰ τρόπον ἀνώδυνον διὰ τοὺς ἀσεβεῖς γλωσσολογούς. Ἀνστυχῶς καὶ παρ' ἡμῖν τόσον πρόχειρος καὶ διαδεδομένη μεταξὺ τῶν κατωτέρων τάξεων εἶπε ἡ βλασφημία κατὰ παντός ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ βλάσφημοι καὶ τιμῶν καὶ λατρεύουν, ὥστε καὶ ἡ ἀξίειπαινος αὕτη νομοθετικὴ μεταβολὴ νὰ μὴ δύναται νὰ περιορίσῃ τὸ κακὸν εἰς οἶον βαθμὸν ἐπιθυμῆ διὰ τοῦ ὀρθοῦ αὐτοῦ τούτου μέτρου ὁ εὐσεβῆς ὑπουργός, ἐφ' ὅσον τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ καταλαμβάνοντα τοὺς βεβηλοστομίους ἀστυνομικὰ ὄργανα δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἦνε πανταχοῦ παρόντα. Τότε μόνον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ τέλειος περιορισμὸς τοῦ κακοῦ, ἐν ἧ περιπτώσει πᾶς πολίτης καθιστάμενος ἀκροατὴς βλασφημιῶν προϋθνυοποιεῖτο νὰ καταγγέλλῃ τοὺς ἀνιέρους αὐτοστιγμῆ. Ἡ τοιαύτη ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς τὴν δικαιοσύνην παρεχομένη συνδρομὴ θὰ ἦτο τόσον τελεσφόρος, ὥστε ἀδιστακτικῶς φρονοῦμεν ὅτι ὁ χαλινὸς θὰ ἐτίθετο εἰς πάντα τὰ ἀπύλωτα στόματα ὡς διὰ μαγείας.

Περὶ ἀφοπλισμοῦ.

Ὁ παγκόσμιος τύπος ἤρριψε πάλιν νὰ ἀσχολῆται περὶ τὸ ζήτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ, ἐξ ἀφορμῆς τῶν προπαρασκευαστικῶν τῆς μελλούσης διεθνούς διασκέψεως ὁμομιλιῶν τῶν διπλωματιῶν. Καὶ ἄλλοι εἶπον καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς παρετηρήσαμεν ὅτι, ἂν δὲν προηγηθῇ ὁ ἠθικὸς ἀφοπλισμὸς τῶν ἐθνῶν, ματαιοσχολία ἀποβαίνει πᾶσα περὶ τοῦ ἠθικοῦ ἀφοπλισμοῦ συνεννόησις καὶ συζήτησις. Ἀλλὰ μία προσεκτικωτέρα ἐνατένισις εἰς τὰ πράγματα καὶ τὴν κυριολεξίαν θὰ ἦγεν εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ ὄρου «ἠθικὸς ἀφοπλισμὸς» μᾶλλον εἰς «ἠθικὸν ὀπλισμὸν». Διότι ὁ ἠθικὸς ἀφοπλισμὸς εἶπε μία ἄρησις, ἐνῶ ὁ κόσμος ὁ μεταπολεμικὸς διψᾷ μίαν θέσιν, ταύτην δὲ πραγματοποιεῖ καὶ ἀσφαλίζει μόνον ὁ ἠθικὸς ὀπλισμὸς, ἢ διὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἠθικῆ προπαρασκευῆ πρὸς τὴν κατὰ τοῦ κακοῦ στρατείαν μόνον ἠθικῶς καθωπλισμέναι ψυχὰι θὰ δυνηθῶν νὰ καταστήσων περιττὴν τὴν πολεμικὴν ἐνόπλιαν. «Τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν—ὡς λέγει ὁ ἀπ. Παῦλος—οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀπλημάτων.»

*

Ὁ «Πάντανος» Ἀλεξανδρείας ἀναγράφει τὰ ἀκόλουθα ἐνδιαφέροντα περὶ ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου τῶν αἰγυπτιακῶν δικαστηρίων ἐπὶ ὑποθέσεως ἀναφερομένης εἰς τὸ κληρονομικὸν δικαίον τῶν μοναχῶν: «Πρὸ τινῶν ἐτῶν δύο Κόπται ἠγειρον ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Βα-

λιάνας διεκδικοῦντες τὴν περιουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ των Μόρκος Μιχαήλ, ἡγουμένου Κοπτικῆς Μονῆς. Τὸ ἰθαγενὲς πρωτοδικεῖον, στηριζόμενον ἐπὶ τῶν κανονισμῶν τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας, καθ' οὓς ἡ περιουσία τῶν μοναχῶν περιέρχεται μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἣν οὗτοι ἀνήκουν, ἀπέρριψε τὴν ἀγωγὴν. Ἡ ἀπόφασις ἐφεσιβλήθη, τὸ δὲ ἰθαγενὲς ἐφετεῖον δι' ἀποφάσεώς του ἠκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ πρωτοδικείου. Τὸ διασκεπτικὸν τῆς ἀποφάσεως ἀναφέρει σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς: «Ὁ μοναχισμὸς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ λόγου τοῦ Ἰησοῦ, προτρέποντος τοὺς ὁπαδοὺς του νὰ πωλήσων τὰ υπάρχοντά των καὶ νὰ διανεῖμουν τὸ χρημὰ εἰς τοὺς πτωχοὺς λαμβάνοντας ὡς ἀντάλλαγμα θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς. Αἱ χριστιανικαὶ σύνοδοι στηριζόμεναι ἐπὶ τῶν λόγων τούτων ἐθέσπισαν ὅτι οἱ ἔχοντες περιουσίαν πρὶν ἢ συντάξουν διαθήκην ὑποδεικνύουν τοὺς κληρονόμους των. Ἐλλείψει διαθήκης τοὺς μοναχοὺς κληρονομοῦν μετὰ θάνατον οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς. Πᾶν ὅμως, τὸ ὁποῖον ἀπέκτησεν ὁ μοναχὸς μετὰ τὴν εἰσοδὸν του εἰς τὴν Μονήν, ἀνήκει εἰς αὐτήν, δὲν δύναται δὲ οὐδ' αὐτὸς ἐν τῇ ζωῇ, οὐδ' οἱ κληρονόμοι του μετὰ θάνατον νὰ τὸ διεκδικήσων.»

«Αἱ θερησκευτικαὶ ὁμοῦ διατάξεις δὲν δύναται νὰ ληφθῶν ὑπ' ὄψει εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, διότι αὗται δὲν ἀποτελοῦν νόμον τοῦ κράτους καὶ τὰ δικαστήρια δικάζουν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νόμων, οὓς ἐξέδωκεν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία. Ὁ Μητροπολίτης Μίνιας, ἐναντίον τοῦ ὁποῖου στρέφεται ἡ ἀγωγή, ἀναφέρει ὅτι τὰ πατριαρχικά προνόμια ἐν Αἰγύπτῳ στηρίζονται ἐπὶ τῆς δηλώσεως τοῦ Μωάμεθ, ἠτις ἐξεδόθη δευτέρου ἐτος τῆς Ἑβραίας πρὸς τοὺς μοναχοὺς τοῦ Ὄρου Σινᾶ, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐδόθη ὑπόσχεσις σεβασμοῦ τῶν ἐκκλησιῶν, ἐστιῶν καὶ κανονισμῶν των. Τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ἐπικολούθησε δευτέρα ἐκ μέρους τοῦ Χαλίφου Ὁμάρ Ἰμπν ἐλ Χανταμῆ πρὸς τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον, συντεταγμένη μὲ τὸ ἴδιον πνεῦμα καὶ παρέχουσα ἐπιπρόσθετα προνόμια, εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τῶν χριστιανῶν καὶ τὰ θερησκευτικὰ των δικαστήρια. Τὰ προνόμια ταῦτα ἐσεβάσθησαν οἱ Σουλτάνοι τῆς Τουρκίας, ἐκυρώθησαν δὲ ταῦτα διὰ νόμου τὴν 9ην Φεβρουαρίου 1915 ὑπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς Ἐπικρατείας μετὰ τὴν ἀπόσπασιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Τουρκίας καὶ τὴν ἐξάλειψιν τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας». «Τὰ προνόμια ταῦτα ἀφοροῦν ἀποκλειστικῶς τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν θερησκίαν καὶ τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τῶν χριστιανῶν ζητημάτων. Εἰς τὴν προκειμένην ὁμοῦ περίπτωσιν ὁ ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίου δὲν παρουσιάζεται ὡς κληρονόμος τοῦ ἀποθανόντος μοναχοῦ, ἀλλ' ἀμφισβητεῖ εἰς αὐτὸν τὴν κατοχὴν περιουσίας ἐν τῇ ζωῇ καὶ διατείνεται ὅτι πᾶν ὅτι κέκτηται ὁ μοναχὸς ἀνήκει εἰς τὸ Μοναστήριον. Τοῦτο δὲν εἶνε παραδεκτὸν, διότι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ μοναχὸς χάνει τὴν ἀτομικότητά του καὶ στερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας. Τὸ τοιοῦτον σημαίνει πολιτικὸν θάνατον, τὸν ὁποῖον δὲν ἀναγνωρίζει ὁ Αἰγυπτιακὸς νόμος. Ὁ «Πάντανος» ἐπάγεται ὅτι εἶναι φανερόν ὅτι διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ ἰθαγενοῦς Ἐφετείου ἡ αἰγυπτιακὴ νομοθεσία δὲν θὰ ἀναγνωρίζῃ τοῦ λοιποῦ τὰς μέχρι τοῦδε ἰσχυούσας περὶ μοναχῶν ἀρχάς.

*

Ἐν τῇ «Νέῃ Σιών» Ἱεροσολύμων ὁ διαπρεπὴς φιλόλογος κ. Ἐμμ Παντελάκης, γράφων περὶ τῶν συντακτικῶν ἀνωμαλιῶν, αἰτινες ὀπαντῶσιν ἐνιαχοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἄσματογραφίας, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῇ νεκρωσίμῳ ἀκολούθῳ, καὶ ὧν προϋτείνεται ἡ διόρθωσις ἐν τῷ «Ἀπ. Βαρνάβῳ» τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, ἐπάγεται, σὺν ἄλλοις, καὶ τὰ ἀκόλουθα: «Ἄν ἐν τοῖς ποιήμασι τῶν ἀρχαιοτάτων τούτων δοκίμων ὕμνογράφων εὗρηται παραδείγματα τῆς ὀνομαστικῆς ἀπολύτου, δὲν εἶναι ἄπορον ὅτι θὰ εὗρισκωνται τοιαῦτα καὶ πολλῶν πλείονα ἐν τοῖς ἔργοις τῶν μετ' αὐτοῦ ἀκμασάντων ποιητῶν, οἵτινες ἔξω εἰς χρόνους, καθ' οὓς οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, μιμηταὶ οἱ πλείστοι τῶν ἀμιμητῶν προτύπων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, πλειστάκις ἀνεπαίσθητως παραβαίνοσι τοὺς κανόνας τῆς

ἀπικτῆς ὀρθοπειρίας. Ἄφ' οὗ λοιπὸν ἐκ τῶν εἰρημνῶν συνάγεται, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συντακτικὴ ἀνακολουθία δὲν εἶναι ἀήθης ἐν τῇ ἑλληνικῇ λογοτεχνίᾳ, τῇ τε ἐθνικῇ καὶ τῇ χριστιανικῇ, ἐφ' ὅσον ἀρχαῖα δόκιμα χειρογράφα δὲν προσφέρουσιν ἡμῖν τὴν γραφὴν «ἐξηφάνισεν» ἐν τῇ φράσει τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰδιομέλου, οὕτε τοὺς κανόνας τῆς συντάξεως παραβαίνομεν οὕτε εἰς θερησκευτικὸν ὀλισθήμα παρασυρόμεθα ψάλλοντες «ἐπελθὼν γὰρ ὁ θάνατος πάντα ταῦτα ἐξηφάνισται»... Νοσοῦσι μὲν ἐν πολλοῖς καὶ γραμματικῶς καὶ συντακτικῶς καὶ γενικῶς εἰπεῖν γλωσσικῶς τὰ ἡμέτερα λειτουργικὰ βιβλία, ἀλλ' ἡ νοσηρὰ κατάστασις αὐτῶν δὲν δύναται νὰ θεραπευθῇ ὑπὸ ἐνὸς ἢ δύο προσώπων, καὶ ἂν εἴτι ὑποτεθῇ, ὅτι τὰ πρόσφορα ταῦτα εἶναι εὖ τε καὶ καλῶς παρεσκευασμένα πρὸς τοιοῦτον ἔργον. Ἀπαιτεῖται συνεργεῖον ὅλον δοκίμων φιλολογοῦντων θεολόγων καὶ θεολογούντων φιλολόγων, οἵτινες ἐπὶ μακρὸν συνεργαζόμενοι καὶ ἐπὶ παλαιῶν καλῶν χειρογράφων τὴν μέθοδον τῆς κριτικῆς τῶν κειμένων μετ' ἀκρας περισκέψεως ἐφαρμόζοντες θὰ δυνηθῶσι νὰ παρουσιάσωσιν ἡμῖν τὰ λειτουργικὰ ἡμῶν βιβλία καθαρά μὲν τῶν ἐξ ἀμαθείας καὶ ἀπροσεξίας ἀντιγράφων καὶ ἀβελτηρίας καὶ ἀπειροκαλίας ἐκδοτῶν ποικίλων αὐτῶν ἀμαρτημάτων, ἄξια δὲ τῶν καθ' οὓς ζῶμεν χρόνων καὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν περιεχομένου. Οἱ δὲ φιλοτιμότεροι καὶ φιλοπρονώτεροι τῶν νεαρῶν ἡμῶν θεολόγων καὶ φιλολόγων καὶ τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν θὰ ἐξυψηρετήσωσι καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Alma Matrem τοῦ ἔθνους ἡμῶν, εὐπρόσδεκτον τὰ μάλα προσφορὰν θὰ προσφέρωσι καὶ ἑαυτοὺς θὰ τιμῶσιν, ἐὰν ἀφέντες τὴν χαλεπὴν καὶ δύσβατον τῶν διορθώσεων ὁδὸν, τὴν ῥαδίαν καὶ εὐβατον τῶν ἀντιγράφων καὶ ἐκδόσεων βαδίσωσιν, ἐπισκεπτόμενοι τὰς μεγάλας βιβλιοθήκας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τῆς Πάτρου, τοῦ Σινᾶ καὶ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἀντιγράφοντες καὶ ἐκδίδοντες ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς ἀνεκδότων κειμένων τῆς πλουσιωτάτης χριστιανικῆς φιλολογίας... Τὰ κείμενα ταῦτα ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλληνες ὄχι μόνον ὀφείλομεν ὡς προγονικὴν κληρονομίαν, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ νὰ φυλάττωμεν καὶ περιεποιημένον, ἀλλὰ καὶ δυνάμεθα βελτίον ἢ οἱ ἕνοι καὶ νὰ μελετήσωμεν καὶ νὰ ἐκδώσωμεν, μέγα εἰς τοῦτο ἐπικούρημα ἔχοντες τὴν νέαν ἡμῶν γλῶσσαν, οὐ μικρὰ συμβαλλομένην εἰς βαθυτέραν καὶ ἀκριβεστέραν μελέτην τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς μεσαιωνικῆς. Ἐκδίδοντες λοιπὸν οἱ νεαροὶ θεολόγοι τοιαῦτα κείμενα ἔστωσαν βέβαιοι, ὅτι καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην μεγάλην ὑπηρεσίαν προσφέρουσι καὶ εἰς τοὺς φιλολόγους πολῦτιμον ὕλικὸν πρὸς ποικίλας μελέτας παρέχουσιν».

ΖΗΚΟΣ ΡΩΣΗΣ

Μετὰ θλίψεως πολλῆς ὁ ἑλληνικὸς θεολογικὸς κόσμος ἐπληροφορεῖτο τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ (17) τὴν τελευταίην τοῦ ὑπεργόρου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου Ζήκου Ρώσης, τοῦ «πατριάρχου τῶν ἑλλήνων θεολόγων», ὡς προσφυνῶς ἐχαρκτηρίσεν αὐτὸν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ἐν οἷς ἐπὶ τῷ νεκρῷ εἶπε κατὰ τὴν κηδευσίν του. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Γεωργίου (Καρυῖται) χοροστατοῦντος τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου, παρόντων δὲ κατ' αὐτὴν τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ τῶν θρησκευμάτων, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου, ὅσους καὶ καταθεῖς στέφανον διημέρευσε τὴν θλίψιν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν Καθηγητῶν του, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου, πλεῖστοι Καθηγηταὶ αὐτοῦ, οἱ ἐν Ἀθήναις θεολόγοι, ἐν οἷς οἱ παλαιοὶ αὐτοῦ μαθηταί, καὶ πλῆθος ἐπιστημόνων τιμώντων τὸν με-

ταστάντα. Μετὰ τὸ πέρας τῆς νεκρώσιμου ἀκολουθίας ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὄμιλησε περὶ τοῦ ἐκλιπόντος καθηγητοῦ, οὗ ὑπῆρξε παλαιὸς μαθητῆς, παρασχὼν τὰ καιρία γνωρίσματα τῆς δογματικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας καὶ τῆς μὴ ἀνεχομένης συμβιβασμοῦς ὀρθοδοξίας του, ὁ δὲ Προκοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Καθηγητῆς κ. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ ἐκ προσώπου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου εἶπεν ἐπὶ τῷ νεκρῷ τὰ ἀκόλουθα :

«Ἐν συγκινήσει βαθεῖα κηδεύει σήμερον ἡ Θεολογικὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν Σχολὴ τὸν γεραίτερον τῆς γεραρᾶς πλειάδος τῶν παλαιῶν προκατόχων, τὸν βαθυσέβαστον διδάσκαλον Ζήκον Ρώσην, τὸν ἐπὶ μακρὰς δεκαετηρίδας ἀποτελέσαντα τὸν πρωτοπόρον τῆς φάλαγγος τῶν μυστῶν τῆς Θεολογικῆς ἐπιστήμης. Καίπερ ἀπὸ μακροῦ φέρων τὸ βάρος ὀλοκλήρου σχεδὸν ἑκατονταετηρίδος, εὐσταλῆς ὁμῶς ἐκάστοτε προσήρχετο εἰς τὸ κοινὸν ἡμῶν Πανεπιστημιακὸν ἐντευκτήριον, ἐνθα ἡ πνευματικὴ του διαύγεια ἡμιλλᾶτο πρὸς τὸ πέντοτε ἀκμαῖον σωματίον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἤδρευε ἡ μεγάλη τοῦ πολιτοῦ διδασκάλου ψυχὴ. Ἄλλ' ὁ δίκαιος ἐφθασε τελευτῆσαι καὶ ἡ Σοφία λέγει, ὅτι «δίκαιος, ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται». Καὶ μετετέθη ὁ γηραιὸς διδάσκαλος πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν, διότι «εὐάρεστος τῷ Θεῷ γενόμενος, ἠγαπήθη». Ἄρεστή γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ», ὅτι καλῶς ἠγωνίσθη τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ἀγῶνα.

Ὁ Ζήκος Ρώσης γεννηθεὶς τῷ 1838, πρὸ ἐνενηκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, ἐν Δερβιζιάνοις τῆς Λάκκας τοῦ Σουλίου, τῆς μὲν ἐγκυκλίου παιδείσεως ἔτυχεν ἐν τῇ Ριζαρείῳ Ἐκκλησίᾳ Σχολῇ, τῷ δὲ 1857 ἐγγραφεὶς εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς ἡμετέρας Θεολογικῆς Σχολῆς, μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἠῦρυνεν αὐτὰς ἐν Γερμανίᾳ, ἐνθα καὶ ἀνηγορευθῆ διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας τῷ 1866. Ὁριμος ἦδη τὴν φιλοσοφικὴν καὶ θεολογικὴν κατάρτισιν, μόλις ὡς ἐπανάκαμψεν εἰς Ἀθήνας ἀνεδέχθη τὴν διδασκαλίαν θεολογικῶν μαθημάτων ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ, τῷ δὲ 1867 ἐκλεγείας ὑφηγητῆς τῆς Θεολογ. Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, διωρίσθη τῷ μὲν 1875 ἐπίτιμος καθηγητῆς, τῷ δὲ 1881 τακτικὸς μέχρι τοῦ 1911, ὅποτε καὶ κατελήφθη ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας. Ὁτῶν ὁ Ζήκος Ρώσης ἐδίδαξεν ἐν μὲν τῇ Ριζαρείῳ ἐπὶ 46 συναπτὰ ἔτη, ἀπὸ δὲ τῆς πανεπιστημιακῆς ἔδρας τὰ μαθήματα κατ' ἀρχὰς μὲν τῆς Ὀμιλητικῆς καὶ τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τῆς Θεολογίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1881 τῆς Δογματικῆς ἐπὶ 4ῆτιαν περίπτου.

Ὁ Ζήκος Ρώσης, ἀρτίως τυχὼν φιλοσοφικῆς καὶ θεολογικῆς μορφώσεως, ἐνδελεχῶς δὲ μελετῶν τὰς θείας Γραφὰς καὶ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐμπορούμενος πίστει ἀκαράδαντος εἰς τὰς αἰωνίας τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν πίστει ἀληθείας, οὐ μόνον τὰς γενεὰς τῶν θεολόγων φοιτητῶν ἐσόφισεν ἐκ τοῦ πλοῦτου τῶν γνώσεών του, ἀλλὰ καὶ εἰς κύκλους εὐρυτέρους μετελαμπάδευεν ἀπὸ τῶν πλουσιῶν του πνευματικῶν θησαυρῶν διὰ πολλῶν συγγραμμάτων. Διὰ τῶν δογματικῶν αὐτοῦ ἔργων, μάλιστα δὲ διὰ τῆς πασιγνώστου εἰς τε τὸν ὀρθόδοξον κόσμον καὶ εἰς τοὺς πέραν τῆς Ἑλλάδος θεολογικοὺς κύκλους «Συστημα-

τικῆς Δογματικῆς» του ἀποβάς ὁ κορυφαῖος τῶν παρ' ἡμῶν δογματικῶν, μετ' ἀθθεντίας μὲν καὶ κύρους ἀνεπτυσσέ τὴν ὀρθόδοξον περὶ τῶν δογμάτων διδασκαλίαν καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους κατὰ τὰ θεολογικὰ τῆς ἐποχῆς του συνέδρια τῶν Παλαιοκαθολικῶν, ἀπέβη δὲ ὁ κατ' ἐξοχὴν θεμελιωτῆς τῆς παρ' ἡμῶν δογματικῆς ἐπιστήμης, ἥς ὀρθόδοξως ἔθετε τὰς βάσεις καὶ καθώριζε τὴν κατεύθυνσιν. Τὰ μάλιστα ἠθικὴ προσωπικότης, ὡς ἀρμοῦζει ἰδιαίτατα εἰς τὸν γνήσιον ὀρθόδοξον χριστιανὸν δογματικόν, κάλλιον παντὸς ἐνδοίει καὶ ἐν πεποιθήσει ἐξ ἀτομικῆς ἐδίδασκε πείρας, ὅτι ἐκεῖνος δύναται νὰ εἰσδύῃ βαθύτερον εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς ἀληθείας, ὅστις διὰ βίου ἠθικοῦ τηρεῖ καθαρότερον τὸ ὄμμα τῆς διανοίας· ἐὰν ἡ γνῶσις τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου, ἡ ἐπίγνωσις ἕως τῶν θείων ἀληθειῶν ἀποβαίνει ἀδύνατος ἂνευ τῆς ἠθικῆς καθαρότητος τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς δ. Ρώσης ἀπέβη σοφὸς καὶ πλήρης γνησίας πίστεως δογματικὸς, διότι ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἠθικὸς θεολόγος.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολή, πολυσέβαστε διδάσκαλε, ἀφατον εἶχεν αἰσθανθῆ ἀγαλλίασιν καὶ ὑπερηφάνειαν, ὅτε σὲ ἐδλεπε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, μετ' ἀπουσίαν μακρῶν ἐτῶν, ἐμφανιζόμενον ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου πανεπιστημιακοῦ δῆματος ἐν πληθούσῃ τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν του, διὰ τὴν χαριετίσῃς αὐτὴν καὶ τὸ τῶσον τιμῶν σε Πανεπιστήμιον ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἦτις εἰς ἐνδειξὴν ἀπειροῦ εὐγνωμοσύνης καὶ θαυμασμοῦ διετρανοῦτο πρὸς σὲ καὶ τὴν ἄλλην σοφὴν δυάδα τῶν ἐν Θεολογίᾳ συναδέλφων καὶ συναγωνιστῶν σου ἐν εἰδικῷ ἑορτασμῷ τῆς μακροτάτης ἐπὶ βῆθειαν ὄλην εὐδοκίμου ἐπιστημονικῆς σου δράσεως. Καὶ σὲ ἤκουσεν ἡ Σχολή ἐν εὐλαβείᾳ προσοχῇ νὰ φθέγγεσαι μεθ' ὄλου τοῦ κύρους, ὅπερ σοὶ ἀναγνωρίζει σύμπας ὁ θεολογικὸς κόσμος, λόγους ὑποθήκης πρὸς τε τὴν σύγχρονον καὶ πρὸς τὰς μελλούσας ἑλληνικὰς γενεάς. Καὶ εἶπας, διδάσκαλε σφέ, ὅτι τὴν ὑποθήκην ταύτην ἀποτελοῦσι δύο ἀρχαί, ἐφ' ὧν ἐστήριξας τὸ ἔργον σου δι' ὄλου τοῦ βίου σου: ἡ ὀρθόδοξος δὴλα δὴ χριστιανικὴ πίστις εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τριαδικὸν Θεόν, καὶ ἡ ὀρθὴ ἀντίληψις καὶ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος. Ἐναυλος ἔτι παραμένει εἰς τὰς ἀκοάς μας ἡ πολυτίμος ἐκείνη ὑποθήκη σου, πολυσέβαστε διδάσκαλε, καθ' ἣν σιγμῆν σὲ προπέμπομεν, περίλυποι διὰ τὸν χωρισμὸν εἰς τὴν αἰώνιαν ἀνάπαυσιν. Τὴν διαθήκην σου ἐκείνην, μαζὺ μὲ τὰς γενεάς τῶν θεολόγων, ἄς ἐνωτισθῇ πᾶς ὀρθόδοξος ἕλλην. Οἱ λόγοι σου «πιστοὶ καὶ ἀληθινοί», κατὰ τὴν Ἀποκάλυψιν (κβ', 6), ὡς λόγοι τοῦ ἐξόχου δογματικοῦ μυσταγωγοῦ, δέον νὰ ἀποβῶσιν ἔρμα πίστεως καὶ ἠθικῆς σύμπαντος τοῦ ὀρθόδοξου ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Διαπρήσιος κήρυξ τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καὶ πιστὸς διάκονος τοῦ καθήκοντος γενόμενος δι' ὄλης σου τῆς μακρᾶς βιοτῆς, ἀναπαύου, γεραρὲ διδάσκαλε, μετὰ τῶν ἀγίων, πρὸς οὓς σὲ προπέμπει σήμερον ἡ βαθύτατα ἀγαπήσασά σε Θεολογικὴ Σχολή, τὴν ὁποίαν τόσον ἐτίμησε τὸ τίμιον ὄνομά σου. Ἡ μνήμη σου πάντοτε θὰ θερμαίνῃ τοὺς κόλπους τῆς».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Πέμπτης ἐξελέξατο Μητροπολίτην Μεσσηνίας τὸν τέως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Πολύκαρπον, αὐθημερὸν δ' ἐγένετο τὸ τε μικρὸν καὶ τὸ μέγα μήνυμα αὐτοῦ. Τοποτηρητῆς τῆς χηρευσάσης Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως διαρίσθη ὁ αἰδεσ. Ἰωάννης Βλαχογιάννης.

—Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἀπεφάσισεν ὅπως, ἀρθέντος ἤδη τοῦ λόγου, δι' ὃν ἐγένετο σκέψις περὶ μικρᾶς ἀναβολῆς τῆς συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας, συνέλθῃ αὕτη κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν 1ην Ὀκτωβρίου. Ἀπεστάλη δὲ πρὸς τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς σχετικὸν τηλεγράφημα.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐπεσκέφθη τὴν παρελθούσαν Τετάρτην τὸν ἐκ Τουρκίας ἐπανακάμψαντα κύριον Πρωθυπουργὸν καὶ συνωμίλησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Τὰ μέλη τοῦ προεδρείου τῆς ἐν Ἀμερικῇ γνωστῆς ἑλληνικῆς Ὄργανώσεως Γαρά μεταβάντα καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπεσκέφθησαν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὑπὸ τοῦ ὁποίου, περιστοιχιζόμενον καὶ ὑπὸ τῶν σεβ. συνοδικῶν, ἔτυχον πατρικῆς ὑποδοχῆς καὶ ἐπεδαφιλεύθησαν εἰς τὸ καλὸν σωματεῖον αἱ πατριαρχικαὶ εὐλογίαι.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀνασυνεκροτήθη διὰ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Νικαίας, Σηλυβρίας, Ἡλιουπόλεως, Μύρων, Δέγκων καὶ Προύσης.

—Εἰς τὴν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐπισκόπου Τραχίας κενωθεῖσαν θέσιν τοῦ Ἀρχιεραρχατικῆς τῆς Ἱ. Συνόδου προήχθη ὁ ὑπογραμματεὺς αὐτῆς διάκονος Ἀδαμάντιος Κασαπίδης. Ὁ δευτερεύων διάκονος Γρηγόριος προήχθη εἰς Ἀρχιδιάκονον, εἰς δευτερεύοντα δὲ ὁ διάκονος Μάξιμος.

—Ὁ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Καθηγητῆς τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Διευθυντῆς τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου κ. Γ. Σωτηρίου μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἠσχολήθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ πατριαρχικοῦ Σκευοφυλακείου, τὰ πορίσματα δὲ τῆς μελέτης τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶν ἀμφίων, σκευῶν, εἰκόνων καὶ ἱστορημένων χειρογράφων εὐαγγελίων θὰ ἐκθέσῃ ἐν ἰδίῳ προσεχῶς ἐκδοθησομένῳ βιβλίῳ. Διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐξεφράσθησαν τῷ τε κ. Καθηγητῇ καὶ τῇ συνεργασθείσῃ μετ' αὐτοῦ βυζαντινολόγῳ συζύγῳ του θερμοὶ αἱ πατριαρχικαὶ εὐχαριστίαι δι' ἰδίον πατριαρχικὸν πιττακιόν.

—Τὴν Α. Θ. Π. ἐπεσκέφθησαν ἐπιστρεφόμενοι ἐξ Ἀγκυρας διὰ Κωνσταντινῶν εἰς Ἀθήνας ὁ ἕλλην πρωθυπουργὸς κ. Π. Τσαλδάρης μετὰ τῶν ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν κ. Λοβέρδου, τῶν ἐξωτερικῶν κ. Μαξίμου καὶ τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας κ. Μεσματζόγλου, θερμοτάτη δ' ἐγένετο αὐτοῖς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ δεξίωσις.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Πρό τινος ἐν Λονδίῳ ἀνασυνεκροτήθη ὑπαὐθρία συγκέντρωσις (Garden meeting) ἐν τῷ High—field Park τῆς Ὁξφόρδης, ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ σωματείου Anglican and Eastern Churches Association. Τῆς συγκεντρώσεως μετέσχον

εις βοηθός επίσκοπος του Πατριάρχου Ρουμανίας, ο Μ. 'Αρχιμ. Μιχαήλ Κωνσταντινίδης, ρώσοι καθηγηταί της εν Παρισίοις ρωσικής θεολογικής 'Ακαδημίας, ο κ. Νικήτις της βουλγαρικής 'Εκκλησίας, ο αρχιδιάκονος 'Οξφόρδης ο επίσκοπος Shaw. 'Ωμίλησεν ο κ. Paul Anderson, τής εν Παρισίοις Χριστ. 'Αδελφότητος τῶν Νέων, περι τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης τῆς διατηρήσεως τῆς εν Παρισίοις θεολογικῆς 'Ακαδημίας και ο Μ. 'Αρχιμανδρίτης περι τῆς 'Οξφορδείου Κινήσεως κρινομένης ἀπο ὀρθοδόξου ἐπόψεως.

ΔΩΡΕΑ

'Ο Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων κ. 'Ιεζεκιήλ προσέφερεν εις τὸ Ἐκκλησιαστικὸν 'Ορφανοτροφεῖον Βουλαιαγμένης δραχμὰς δύο χιλιάδας.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Ἡ «'Εκκλησία» ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἀναφέρει πάσαν νέαν ἔκδοσιν, ἥς ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεθνήσιν].

'Η ἐκπαίδευσις και ὁ Κομμουνισμός. 'Υπόμνημα τῶν συναρξαζομένων σωματείων. 'Αθήναι 1933.

Βασιλείου Κ. 'Εξάρχου, διδ. Φιλοσ. και Θεολ., 'Εννοια και περιεχόμενον τῆς 'Ιστορίας τῆς μορφώσεως. 'Αθήναι 1933.

'Ιεροδιακόνου 'Αγαθαγγέλου Β. Κολέτσα, Διὰ τὴν γνωσθῆ ἢ ἀλήθεια, ἥτοι ἡ ἀνήκουστος ἐκμετάλλευσις τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου. 'Αθήνησι 1933.—Περὶ τοῦ βιβλίου τούτου λόγος γίνεται ἐν τῇ στήλῃ τῶν Παρατηρήσεων.

«ΘΕΟΛΟΓΙΑ». 'Εξεδόθη τὸ ΜΓ' τεύχος Σβρίου. Περιεχόμενα: 'Η Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν 'Εφέσῳ, ἐπὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἑκατονταετηρίδι (431—1931), ὑπὸ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Καθηγητοῦ (Τέλος). Γρηγόριος ὁ 'Αργυροκαστερίτης ὑπὸ ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ ΛΑΥΡΙΑΤΟΥ (Τέλος).—Αἱ Σύνοδοι τοῦ Γερολάμο Λάντο, Σύνοδος τοῦ 1474, ὑπὸ 'Αρχιμ. ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ ΞΗΡΟΥΧΑΚΗ (Τέλος).—'Η 'Επισκοπὴ Κερνίκης κατὰ τὴν 'Επανάστασιν τοῦ 1821, ὑπὸ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΗΛΕΙΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ.—'Αἱρεσὶς ὁ 'Ασηκρητὶς ὑπὸ 'Αρχιμ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΔΡΕΑΔΗ.—Κριτικὸν και βιβλιογραφικὸν δελτίον.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

'Ι. Μητρόπολις Κορινθίας

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. Δ. Υ. ἀπὸ 8 Μαΐου ἐ. ἔ. ἀναφορᾶς τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας τοῦ ἐν Ξανθοχωρίῳ τοῦ τέως δήμου Τρικάλων ἐνοριακοῦ ἱεροῦ ναοῦ «ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» ἀνεργούσης ὡς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 86 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5436 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν και ἐφημερίων ὑποβληθέντα ἡμῖν πρακτικὰ τῆς ἐνεργηθείσης τῇ 14 Μαΐου ἐ. ἔ. ἐκλογῆς ὑποψηφίου ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ξανθοχωρίου, καθ' ἃ μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ἐγκριμένῳ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένων ἑβδομήκοντα δύο (72) ἐκλογέων ἐνοριτῶν ἐψηφίσαν οἱ εἴκοσι και εἰς (21) ἔλαβον δὲ ψήφους ὁ μόνος ὑποψήφιος Σπυριδῶν Δ. Παλαιολόγος εἴκοσι και μίαν (21). 'Επειδὴ ἡ ἐκλογὴ αὕτη διεξήχθη μὲν κανονικῶς και νομίμως παρελείφθη ὁμως ἡ δημοσίευσις τῆς ὑπ' ἀριθ. 510 ἐ. ἔ. προκηρῦξεως ἡμῶν, περὶ ἧς προβλέπει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5130 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν ἐφημερίων κ.λ.π.» 'Επειδὴ ὑπεβλήθη ἡμῖν ἐνστάσις τῶν ἐνοριτῶν τῆς ἄνω ἐνορίας κατὰ τοῦ κήρους τῆς ἐκλογῆς ταύτης. Διὰ ταῦτα ἀνυπομένον τὰ πρακτικὰ αὐτῆς και παρακαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν ἐφημερίου τῆς ἐν Ξανθοχωρίῳ ἐνορίας τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ «ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 83 τοῦ ὡς ἄνω νόμου 5439 ὀριζό-

μενα πιστοποιητικὰ προκειμένου ν' ἀνακηρῦξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν ἐφημερίου τῆς ἄνω ἐνορίας. 'Η προκηρῦξις ἡμῶν αὕτη θέλει ἀναγνωσθῆ ἐπ' 'Εκκλησίας και τοιχοκολληθῆ ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, ἐπιμελεῖα δὲ και δαπάναις τῆς ὡς ἄνω ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας θέλει δημοσιευθῆ ἐντὶν ἐγγχωρίῳ ἐφημερίδι, ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ περιοδικῷ «'Εκκλησία» και μὴ τῶν ἐφημερίδων τῆς πρωτευούσης. 'Εκρίθη, ἀπεφασίσθη και ἐδημοσιεύθη ἐν Κορίνθῳ τῇ 17 Αὐγούστου 1933. 'Ο Πρόεδρος Η. 'Αθανασόπουλος.

'Ι. Μητρόπολις Γυθείου και Οἰτύλου.

Καινῆς οὔσης τῆς ἐφημεριακῆς θέσεως ἐν τῇ ἐνορίᾳ Νομιστῆ, προκηρῦσσομεν τακτικὴν ἐκλογὴν ἐφημερίου συμφώνως τῷ νόμῳ. 'Οθεν καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, νὰ ὑποβάλλωσιν τὰς αἰτήσεις τῶν πρὸς τὴν ἱερὴν μητρόπολιν, ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον. 'Εν Γυθείῳ τῇ 18 Αὐγούστου 1933, † 'Ο Γυθείου και Οἰτύλου Διούσιος.

'Ιερὰ Μητρόπολις 'Υδρας και Σπετσῶν

'Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 81 και 82 τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν και ἐφημερίων κ.λ.π.» καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων 1) τοῦ ἐν Τραχεῖῳ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. 'Αθανασίου και 2) τοῦ ἐν Καρατζᾶ—Μλάφι κλπ. ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου. 'Ορίσομεν δὲ πρὸς ὑποβολὴν τῶν σχετικῶν αἰτήσεων μετὰ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τοῦ ὡς ἄνω νόμου πιστοποιητικῶν προθεσμίαν μέχρι 30ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. 'Εν 'Υδρᾷ τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1933. † 'Ο Μητροπολίτης 'Υδρας και Σπετσῶν Πρόκοπιος.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον Ο.Δ.Ε.Π. τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως 'Αργολίδος διακηρῦττει ὅτι, ἐπίκειται εἰς κλειδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως, ἐνεργηθησομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν τὸ κάτωθι ἀκίνητον Κτῆμα μετόχιον πάλ. 'Επιδαύρου ἢ Γιολάνου τῆς ἰ. μονῆς 'Αγ. Νουτῶτος—Ταξισαρχῶν βάσει τῶν ὄρων τῆς ὑπ' ἀριθ. 36 διακηρῦξεως τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου Ο.Δ.Ε.Π. τῆς ἰ. μητροπόλεως 'Αργολίδος και συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. 'Η δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Ναυπλίῳ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τὴν 24 Σεπτεμβρίου 1933 ἡμέραν Κυριακὴν και ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, τῶν τυχῶν σχεδιογραμμάτων και λοιπῶν ὄρων δύναται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἰκίῳ 'Υπ.ματι τῆς 'Εθνικῆς Τραπεζῆς. † 'Ο 'Αργολίδος 'Ιερόθεος.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ	ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
† ΖΙΧΝΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	'Εσωτερικὸν δεχ. 60.
Πρόεδρος	'Ἐξωτερ. φρ. 60 'Αμερικῆς δολλ. 3.
† ΕΛΕΣΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ	Μονῶν και Ναῶν ἐνοριακῶν Πρωτευουσῶν δεχ. 100
Ταμίας	Ναῶν χωρίων δεχ. 60
† ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΙΕΖΕΚΙΗΛ	'Ιερῶν 'Εσωτερικὸν δεχ. 30
Γραμματεὺς	Φοιτητῶν και ἱεροσπουδαστῶν δεχ. 30
	Τὰ χρηματικὰ ἱμβήματα διαβιβάζονται: Ταμίαν «'Εκκλησίας» Σεβ. Μητροπ. 'Εδίσσης κ. Κωνσταντίνου, Γραφεῖα 'Ι. Συνόδου.
Δι' ὅτι ἀφορᾶ τὴν Σύσταξιν ἀπευθυντῶν: Γραφεῖα «'Εκκλησίας», Στὸν Φιλοθέη.	

Τὰ Τυπογραφικὰ Καταστήματα ἀδελφῶν Γεράρδου (ὁδὸς Νοταρᾶ ἀρ. 15) ἀναλαμβάνουσι τὴν ἐκτύπωσιν θρησκευτικῶν βιβλίων Βυζαντινῆς Μουσικῆς με καλλιτεχνικὰ στοιχεῖα.

Τύποις «Φοῖνικος» ὁδὸς Σταδίου 44, 'Αθήναι